

133 numaralı arazi vergisi kanun lâiyhası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı: 6/394

9 - II - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Maliye Vekâletince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 7 - II - 1931 tarihli içtimarında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan arazi vergisi kanunu projesi esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Arazi vergisi kanunu projesi hakkında esbabı mucibe

Türkiyede şimdiye kadar arazi vergisine ait müstakil bir kanun tanzim kılınmamıştır. Bu gün tarh ve cibayet edilmekte olan arazi vergisi, 1302 tarihli emlak nizamnamesile ona müteferri ahkâma istinat eylemektedir. Şu kadar ki bu nizamname ,başlı başına mükellefiyet tesisine kâfi olmadığından , nizamnamenin neşrinden evvel veya sonraki tarihlerde vaz ve kabul edilmiş olan diğer ahkâmın da nazarı itibare alınması icap etmektedir.

Arazi vergisi arazinin tahrir usulile bulunan kıymetlerine istinat eylemektedir. Memleketimizde yeniden bir tahriri umumî icrasile, tahrir kaidesi üzerine vergi tarhi tekarrür ettiği tarih 1275 senesidir. Bu gün cari olan arazi vergisinin tesisi mehdei de bu tarihtir. Bu tarihte arazi vergisi olarak vazolunur vergi nisbeti, tahrir kıymetinin binde dördüdür.

Bu nisbet yirmi sene devam etmiştir. 1295 senesinde, 1296 senesi martından muteber olmak üzere, bitâhare kanuniyet iktisap eden vergi kararnamesile arazi öşür veren ve öşür vermeyen unvanı altında ikiye tefrik edilmiş ve öşür veren arazi, sabıki veçhile kıymetlerinin binde dördü ve öşür vermeyen arazi de kıymetlerinin binde sekizi nisbetinde arazi vergisine tabi tutulmuştur. 15 nisan 1303 tarihinden itibaren öşür veren arazinin vergisi binde altıya ve öşür vermeyen arazinin vergisi de binde ona iblâğ edilmiştir.

17 şubat 1341 tarihli kanunla, aşarın ilgasını müteakip, öşre tabi arazinin vergisi sekiz misline iblâğ edilerek binde kırk sekiz olarak tesbit kılınmıştır. Öşür vermeyen arazi vergisi ise hali sabrında bırakılmış, su altında kalmak ve bataklık haline gelmek dolayısıyla intifa edilememekte olan yerlerden de binde dört nisbetinde vergi alınması kabul olunmuştur.

Bu vaziyet, bilâvasıta vergilere munzam kesirlerin asıllarile tevhidine dair olan 18 mayıs 1929 tarihli ve 1454 numaralı kanunun mer'iyet mevkiine girmesine kadar aynı vaziyette kalmıştır. İşbu kanun ile arazinin öşür veren ve öşür vermeyen namları altındaki taksimi kaldırılarak bu günkü raiye göre tahrir gören yerler için vergi nisbeti binde on ve 1331 senesindeki kıymetleri üzerinden vergi alınan yerlerde de binde altmış beş olarak vergi alınması eiheti iltizam edilmiştir.

Ziraatte kullanılan veya ziraate müsait bulunan arazi ile, ziraate müsait olmıyan araziye, aynı hükme tabi tutmak, ziraate müsait olmıyan arazi aleyhine bir hareket olduğu kadar, belediye hu-

dukları dahilinde bulunan iratsız arsaları ziraat arazisi nisbetinde teklif etmek de ağır bir vaziyet ihdas etmiştir. Bu ciheti tadil ederek vergiyi, arazinin nev'ine göre, vaz'ı aslisine irca etmek zarurî görülmüştür. Aynı zamanda, bina iratları vergisi kanunile, üzerinde sakaf bulunmıyan ve bina mütemminatından olmıyan bilûmum arsalar da, arazi vergisi mevzuuna alınmış olduğundan, bu nevi arazinin de, arazi vergisine ait hükümler arasına girmesi icap etmektedir.

Bu mebdeden hareket edilerek tanzim kılınmış olan arazi vergisi projesinin esaslı hatları aşağıda irac kılınmıştır :

1) Şimdiye kadar arazi vergisine ait muafiyetlerden bir kısmı teamüllere ve müteferrik kararlara istinat etmekte idi. Bu hususta tetkikat yapılarak arazi vergisi muafiyetleri hali hazır ihtiyaçlarına göre tensik ve tedvin edilmiş, bilhassa memleketimizde ziraî inkişafı ve bağ, meyvelik, orman tesisini ve nümune fidanlıkları vücade gelmesini teşvik edecek muafiyetler vaz ve ihdasile vergiye iktisadî menafiiimizi de koruyacak bir veçhe verilmiştir.

İstifade kabil olmıyan taşlık ve bataklık arazi, vergiden muaf tutulmuş ve muayyen bir mmtakaya iskân edilen muhacirlere ve aşiretlere tahsis edilen arazi için de üç sene muafiyet kabul edilmiştir.

2) Üzerinde bina bulunmıyan iratlı arsalarla iratsız arsalar mahiyetleri itibarile arazi mevzuuna alınmış ve şu suretle bina iratları vergisile arazi vergisi mevzularının sarih bir tarzda tefriki temin olunmuştur.

3) Şehir ve kasaba ve köyler içindeki iratsız arsaların vergi mevzuu haricinde bırakılması muvafık görülmemekte beraber bunlardan ziraat arazisi derecesinde vergi alınması da muhik olamayacağı düşünülerek bu kısım arsaların vergi nisbetleri, ziraat arazisinin nısfı derecesine indirilmiştir.

Üzerinde bina bulunmaksızın ticaret ve san'atta istimale tahsis edilerek irat temin olunan arsalar, vergi nisbeti noktasından binalar gibi mütalea ve iratlarının on seneliği kıymet itibar edilerek vergi nisbetleri, kıymetlerinin binde on ikisi olarak tesbit edilmiştir.

4) Verginin, arazinin iradı üzerinden alınması gayedir. Ancak arazinin iratlarının tayininde diğer memleketlerde tatbik edilen usulün de, henüz bu maksadı temin edecek bir tekâmül arzedenmiş olduğu da malûmdur. Memleketimizde ziraat usullerinin ve şekillerinin henüz intizam altına alınmamış bulunduğu bir zamanda vergiyi irat üzerinden almağa ve arazi iratlarının tayinine imkân da bulunamamaktadır. Bu imkân hasıl oluncıya kadar kıymet esasına devamda zaruret görülmüştür.

Arazinin usulü tahriri hakkında tecrübe kanunile yapılmakta olan tecrübelerde henüz kat'î neticesini verememiş olduğundan bütün bu mülâhazat, nazarı dikkate alınarak, arazinin umumî tahririle kıymetlerinin tayini keyfiyeti şimdilik hususî hükümlerine bırakılmıştır.

5) İki umumî tahrir arasında geçecek müddetler içinde arazinin hal ve heyetinde vukua gelecek tebeddüller veya kıymetlerinde hasıl olacak artma ve eksilmeler dolayısıyla icrası lâzım gelen hususî tadilât için, cari hükümler muhtelif mevzuata ve ekseriya hadiseler üzerine ittihaz edilmiş olan ve aralarında ahenk bulunmıyan müteferrik mukarrerata istinat etmektedir.

Projede hususî tadilâtın muhtelif safhaları ve kadastral vergilerde mahiyetleri icabatı olarak temini lâzım gelen istikrar esası, nazarı dikkate alınarak ve bu esasların vergi adaletinin icabatını haleldar etmiyecek bir şekilde tatbiki da göz önünde bulundurularak muhtelif anasır arasında bir ahenk ve vahdet vücuda getirecek şekilde hususî tadilât esaslarının tesbitine çalışılmıştır.

Hususî tadilâtı istilzam edecek haller :

A) Fidanlık, orman tesisi gibi arazinin hal ve heyetlerinde vukua gelecek tahavvüller,

B) Arazinin kıymetlerinde hasıl olacak artma ve eksilmeler, olarak kabul edilmiştir.

Bunlardan, (A) fıkrasına dahil olanlar için, tahavvülün vukuunda hususî tadilâta kat'î ihtiyaç mevcut ise de kıymetlerde tadilâtı istilzam edecek artma ve eksilmelerin tadilâta sebep teşkil edebilmesi için muayyen bir hadde ve daimî sebepler tesii altında bulunması, aranılan istikrar fikrinin tabii bir neticesi olarak görülmüş ve bu itibarla daimî sebepler altında yüzde yirmi ve ondan fazla derecede husule gelen artma ve eksilmeler tadilâta esas ittihaz edilmiştir.

Ferağ, ipotek gibi arizî sebeplerle arazi kıymetlerinin vergi noktasından artırılması, yan yana

ve aynı derece ve kıymette bulunan iki araziden birinin daha fazla mükellef tutulması gibi tatbikatta müsavatsızlıklara ve muhik şikâyetlere mahal verdiğiinden bu usuller de kaldırılmış ve yine aynı mülâhazaya mebni münferit arazi parçaları için hususî tadilât kabul edilmiyerek asgarî, bir mıntaka veya mevkiide bulunan umum araziye şamil olmak üzere hususî tadilât şeraiti takyit ve tesbit edilmiştir.

6) Memleketimizin iklimi ve muhtelif ziraî mahsulâtımızın idrak zamanları nazarı dikkate alınarak verginin iki taksitte istifası ve taksit müddetlerinin mahallî, umumî meclislerinin mütaleası alınarak tayini münasip görülmüştür.

7) Muhtelif sebepler tesiri altında, arazi vergisi matrahını teşkil eden kıymetler tezyit edilecek yerde, şimdiye kadar nisbetlerin zamma tabi bulundurulmuş olması, matrahların iktisadî icabata göre tadili ve nisbetlerin sabit kalması prensibine muhalif bulunduğundan, bu cihet tashih edilmiş, projede nisbetler sabit bırakılarak matrahlar emsali tezyide tabi bulundurulmuştur. Bu cihete giderken, nazarı dikkate alınan husus, Türk parasının 1331 senesindeki kıymetile bu günkü kıymeti arasındaki farka istinat ettirilmiş ve bu itibarla 1931 senesindeki mukayyet kıymetler 6 misle iblâğ edilmiştir. Bu suretle bulunacak kıymetler sabit kalacak ve ancak hususî tadilâtla, tadil edilebilecektir.

Aynı zamanda, 1331 senesinden bu güne kadar geçen müddetler zarfında ferağ ipotek gibi muamelât vesilesile artırılan kıymetlerin de bu esasa ircaile matrahlarda istikrar ve vergide müsavat temini gayesi takip edilmiştir. Gerek bu maksadın temini ve gerek mevcut ahkâmın yeni hükümlere intikal esnasında müşkülât ve karışıklıklara mahal bırakmıyacak bazı hükümlerin de tedvini ihtiyacı nazarı dikkate alınarak, projeye bu hususu temin için muvakkat bazı maddeler ilâve olunmuştur.

Projede münderiç maddelerin esbabı mucibesi

Madde 1 — Verginin, Türkiye hududu dahilindeki araziye aidiyeti gösterilerek teklifin hududu tayin edilmiştir. Vergiden istisna edilecek arazi ayrıca tayin ve tesbit olunmak esası takip edilerek verginin mevzuu umum araziye şamil olacak bir şekilde tesbit olunmuştur. Verginin kıymetten alınacağı tasrih edildiği gibi üzerinde bina bulunmayan ve bina mütemminatından madut olmayan arsaların da arazi hükmünde bulunduğu gösterilmek suretile vergi mevzuunun tamamıyeti temin edilmiştir.

Madde 2 — Umumî esaslarda yazılı esbap ve mülâhazalar dairesinde daimî surette vergiden istisnası icap eden arazi gösterilmiştir.

Madde 3 — Umumî esaslarda yazıldığı veçhile ziraî inkişafı temine medar olmak üzere vaz edilen muafiyetlerden istifade edecek arazi tayin ve tesbit edilmiştir.

Tesis edilecek bağ, meyvelik, orman ve fidanlıklardan her birerlerinin nevelerine göre hasılat vermeğe başlayacakları zamanlar nazarı dikkate alınarak muafiyet müddetleri ona göre tayin edilmiştir.

Hükümetçe muayyen bir mıntakaya iskân edilen muhacir ve aşiretlere suhulet ve muavenet olmak üzere kendilerine tahsis edilen arazinin üç sene vergiden muafiyeti kabul edilmiştir.

Madde 4 — Üçüncü maddede yazılı muafiyetlerden istifade edecek arazi için, arazinin, muafiyete sebep olan cihetlere tahsisi senesi içinde, beyanname ile ihbar edilmesi, vergi muamelâtında intizam ve selâmet temin edeceğinden üçüncü maddenin A, B, D, E işaretli fıkralarında yazılı ahvalde muafiyetten istifade için eshabından beyanname talep edilmiş ve C fıkrasındaki arazinin tahsis ve teffizi hükümetçe yapılacağına göre bunlar için beyanname talebine lüzum görülmemiştir.

Muvakkat muafiyetlerin başlayacağı ve nihayet bulacağı zamanlar da projede tesbit edilmiştir.

Muafiyetten istifade için istenilen beyannamenin muayyen müddet zarfında verilmesini temin için beyannamenin geciktiği senelerin muafiyet müddetlerinden indirilmesi müeyyide olarak kabul ve maddeye ilâve edilmiştir.

Madde 5 — Mahsulâtı, seylâp, dolu, yangın, muzır haşerat ve sari hastalıklar gibi sebeplerle

zayıata uğrıyan arazi vergileri için müsaadekârlık ibrazı Hükümet şiarına muvafık bir eseri şefkat ve merhamet vücuda getireceği tabiidir. Ancak bu müsaadekârlığın mutlak bir surette ve münferit arazi vergilerine tatbikında müşkülât ve mahzur mülâhaza edilerek zayıatın köy, kasaba ve şehir arazisine ait ve zayıat miktarının lâakal üçte bir derecesinde bulunduğu hallere hasrı ve vergilerde yapılacak tenzilâtın uğranılan zayıatın derecesile mütenasip olmak üzere Maliye Vekâletince tayini muvafık görülerek madde ona göre tesbit edilmiştir.

Madde 6 — Ziraat arazisinden iken fevkalâde bir arıza neficesi olarak taş, kum ve su altında kalan araziden de bu halde kaldığı müddet için vergi alınmaması aynı mülâhazaya mebni muvafık görülmüştür.

Madde 7 — Vergilere ait mevzuatta mükellef ile teklif mahallinin tayini umumî esaslar icabından olmasına mebni madde tesbit edilmiştir.

Madde 8 — Umumî esaslarda arzolunduğu veçhile arazi vergisinin irat üzerinden alınmasını temin edecek bir esas bulununerya kadar verginin kıymet üzerinden alınmasına devam olunmak zaruretine binaen, verginin matrahı tahrir usulile ve hususî hükümlere göre tayin edilmiş veya edilecek kıymetler olmak üzere tesbit olunmuştur.

Madde 9 — Umumî esaslarda yazıldığı veçhile verginin nisbeti ziraatte istimal olunan veya ziraate elverişli olan arazi için elyevm cari nisbete göre kıymetlerinin binde onu olarak ve iratlı arsalar için kıymetlerinin binde on ikisi ve iratsızlar için binde beşi olarak tayin edilmiştir. 1331 senesinde mukayyet kıymetleri üzerinden vergi alınmakta olan yerlere ait nisbetler kaldırılarak bilûmum arazi vergisi nisbetlerinin tevhide cihetine gidilmiştir.

Madde 10 — Arazi vergisinin tahakkuk zamanına ve tekâlif cetvellerinin tahsilât idaresine tevdiine ait hükümler tesbit edilmiştir.

Madde 11 — Umumî esaslar bahsinde gösterildiği şekilde arazi vergisinin tahsil müddetleri tayin olunmuştur.

Madde 12, 13, 14, 15, 16, 17 — Bu maddeler hususî tadilâta müteallik hükümleri muhtevidir. Umumî esaslarda da izah olduğu veçhile hususî tadilâtı istilzam eden sebepler tasnif ve her birerlerinin mahiyetleri nazarı dikkate alınarak ve kadastral vergilerin hususî tadilât noktasından tabi oldukları kaideler rehberi hareket ittihaz edilerek hususî tadilâta müteallik hükümler mezkûr maddelerde tayin ve tesbit edilmiştir.

Hususî tadilât neticesinde takdir olunacak kıymetlerin, tadilât taleplerinin vuku bulduğu seneyi takip eden seneden muteber addedilmesi, vergi adaletine muvafık görülmüş ancak vaki olacak talepler üzerine tadilât muamelelerinin senesi içinde bitirilemiyerek yeni kıymetlerin tekemmül edememiş bir vaziyette bulunması da nazarı dikkate alınarak bu gibi ahvalde, mukayyet kıymetler üzerinden verginin tahsiline devam olunmasını temin edecek surette lâzım gelen kayıtlar ilâve olunmuştur.

Tahrir kayıtlarına geçmemiş arazinin mektumiyet senelerine ait vergilerinin def'aten tahsilinde mükellefler için müşkülât görülerek bu kısım vergilerin beş sene zarfında tahsili için on beşinci maddeye lâzım gelen kayıtlar konulmuştur.

Tahrir kayıtlarına eksik geçmiş olan araziye ait kıymetlerin kayıtlı kısmının kıymetine göre tayin ve tesbitinde sühulet ve isabet görüldüğünden bu maksadı temin edecek kayıtlarda on beşinci maddeye konulmuştur.

İratsız arsanın iratlı arsaya tahvili halinde yeniden kıymet takdirine lüzum görülmüyerek vergi nisbetinin tebdilile iktifa edilmiştir. Bu suretle vuku bulacak tebeddüllerden vergi idaresinin haberdar edilmesini temin için mükellefler bu tebeddülleri ihbara mecbur tutulmuş ve ihbar etmeyenler hakkında da ceza tatbiki cihetine gidilmiştir.

İratlı arsaların iratsız arsaya tahvili ise vergi nisbetinin tenzilini intaç edeceği cihetle kendi menfaatleri icabından olan bu tahvilleri mükellefleri ihbara icbar için , ayrıca ceza tasrihine lüzum görülmemiştir. Yalnız bu tahviller sebeble nisbetlerde icra edilecek tenziller ihbarı takip eden mali seneden muteber tutularak 16 mcr madde ona göre tertip edilmiştir.

Madde 18 — Bina iratları vergisi projesinde yazılı tadilât komisyonlarının , tarzı teşekkülleri arazi vergisine müteallik tadilât muamelelerini de ifa edebilecek mahiyette olduğu ve tadilât mua-

melelerinin sureti icrasına ait hükümlerin arazi vergisine de aynen tatbiki maksadı temine kâfi görüldüğü cihetle tekrara mahal kalmamak üzere arazi vergilerine ait tadilat muamelelerinin de mezkûr projede kabul edilen esaslar dairesinde olarak tadilat komisyonları tarafından ifası münasip görülmüş , bu madde ona göre tertip edilmiştir.

Madde 19 — Projenin tasdikale mer'iyete girdiği takdirde arazi vergisine müteallik hükümlerden ilgası lâzım gelenler nazarı dikkate alınarak maddede gösterilmiştir.

Muvakkat hükümler

Madde 1 (muvaqqat) — Bu projenin tertibine ait umumî sebepler ile projede takip edilen umumî esaslar bahislerinde yazıldığı veçhile memleketimizde mevcut araziden bir kısmının kıymetleri, 1341 senesinden itibaren icra edilmiş olan umumî tahrirlerde yeni rayıçlara göre takdir edilmiş olduğundan buralarda mezkûr kıymetler, henüz umumî tahrirleri yapılamamış olan yerlerde ise 1331 senesinde mukayyet kıymetler , vergilere matrah ittihaz edilmektedir. Yalnız 1331 senesinde mukayyet kıymetleri vergilerine matrah ittihaz edilen arazinin vergi nisbetleri tezyit edilmiş olup halbuki projede nisbetin tezyidi yerine matrahın emsali tezyide tabi bulundurulması esası takip edildiğinden arazi matrahlarının yeniden tayini imkânı hasıl oluncaya kadar bu esası temin edecek şekilde ve muvaqqat mahiyette ahkâm vaz'ına ihtiyaç görülmüş ve muhtelif ihtimaller derpiş edilerek muvaqqat birinci madde ona göre tertip olunmuştur.

Madde 2 (muvaqqat) — 14 haziran 1326 tarihli müsakkafat vergisi kanunu, üzerlerinde bina olmadığı halde ticaret ve san'ata tahsis edilen iratlı arsaları kendi mevzuu dahiline almış ve müsakkafatının tahriri yapılan yerlerde, bu arsaların iratları takdir olunmuştur.

Projede bu arsalara, arazi mevzuu dahiline alındığından proje kanuniyet iktisap ederek mer'iyete girince, bu arsaların vergisine matrah ittihaz edilecek kıymetlerin sureti tayini için hüküm vaz'ına ihtiyaç bulunduğundan, madde tesbit olunmuştur.

Madde 3 (muvaqqat) — 1340 senesinden itibaren icra edilen umumî tahrirlerde, araziye tahmin edilen kıymetlerin fazlalığı mükellefler tarafından iddia ve şikâyet edilmekte bulunduğundan bu iddiaların hakikati anlaşılacak ve şikâyetlerin önü alınmak üzere fahişliği iddia olunan kıymetlerin tadili için mükelleflere muvaqqat bir zaman için müracaat hakkı verilmesi tensip edilmiştir.

Madde 20 — Mer'iyet tarihi bu maddede beyan edilmiştir.

Madde 21 — Projenin muhtevi olduğu hükümlere göre, icrasına Dahiliye, Maliye, İktisat Vekillerinin memur bulunduğu gösterilmiştir.

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Karar No: 3

Esas No: 1/33

27 - V - 1931

Yüksek Reisliğe

Maliye Vekâletince hazırlanıp Başvekâletten gönderilen arazi vergisi kanun projesiyle esbabı mucibesi Encümenimize havale buyrulmakla Maliye Vekili Beyefendi ile memuru mahsusunu hazır oldukları halde müteale ve tetkik edildi:

Şimdiye kadar arazi vergisine ait müstakil bir kanun tanzim edilmemiş olduğu cihetle emlak nizamnamesine ve nizamnamenin neşrinden evvel ve sonra vazü kabul edilmiş olan sair hükümlere istinat etmek suretile tedviri muamele olunmakta idi.

Halbuki: emlak nizamnamesi arazide başlı başına mükellefiyet tesisine kâfi olmadığı gibi Devletin mühim bir varidat menbaasını teşkil eden arazi vergisine müteallik bütün eşkâl ve muamelâtın toplu olarak müstakil bir kanunla tedvin ve ifa edilmesindeki lüzum ve ehemmiyet de der-

kâr olduğu cihetle Vekâletin, arazi vergisine müteallik ahkâmı mütalea ederek bunların icap edenlerini tadil ve tevsi etmek, alâkadarların menfaatine bazı muafiyetler kabul eylemek ve vergi tarhında en ziyade nazarı dikkate alınması lâzım gelen matrah, nisbet, mahalli tarh gibi esasları da halk ile Devlet menafiinin mehmaemkân mütevazin bir şekilde temini noktasından tetkik ve mülâhaza eylemek suretile hazırlamış olduğu mezkûr kanun lâyihasının heyeti umumiyesi encümenimizce de musip görülerek maddelerin müzakeresine geçildi.

Maddenin ikinci fıkrasındaki: “Belediye hudutları dahilinde olupta,, cümlesine lüzum yoktur; çünkü bu idareden belediye hududu haricinde olan ve üzerinde bina bulunmayan ve bina mütemminatından madut olmayan arsalar araziden madut değilmiş gibi bir mana çıkıyor; binaenaleyh bu kabîl arsalar, belediye hududu dahilinde olsun olmasın araziden maduttur. Maksada bir mutlakiyet ve katiyet vermek için o cümlelerin de tayyî münasip görülmüştür.

Madde 2 — Bu maddenin (C) fıkrasındaki “umuma mahsus meccanî parklar ve çocuk bahçeleri” tabiri ibareye vuzuh vermek için “ pazar yerleri” tabirinden sonraya bırakılmak suretile ibare takdim tehir edilmiştir.

Ziraate elverişli olmayıp sair suretle itsifade edilmeyen arazide fundalıklar da dahil olduğu halde her nasılsa lâyihasının (D) fıkrasına konulmadığından encümenimizce (fundalık) kelimesi de ilâve olunmuştur.

Madde 3 — Bu maddenin (A) fıkrasına (güllükler) kelimesi ilâve edilmiş ve muafiyet müddeti (beş) seneden (altı) seneye iblâğ edilmiştir.

B) fıkrasına (yeniden vücuda getirilecek incir bahçeleri “sekiz sene müddetle”) tabiri ilâve edilmiştir.

E) fıkrasında yeniden vücuda getirilecek dutluklar hakkında bir sarahat olmadığından mezkûr fıkraya dutluklar da ilâve edilerek on sene müddetle muafiyet meyana ithal edilmiştir.

Madde 4 — Hükûmetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 5 — İşbu maddede rarazinin tamamı veya muayyen bir mntakası seylâp, dolu, yangın gibi fevkalâde arızalar dolayısıyla üçte bir derecesinde zayıyata uğradığı takdirde kısmen veya tamamen vergileri terkin edileceği zikredildiği halde (kuraklık) da aynı evsafı haiz olduğu halde bu meyana ithal edilmemiş olduğundan mezkûr kelime fıkraya ilâve edilmiştir. Birinci fıkranın nihayetindeki (edilebilir) fiili iktidarisini kaldırılarak (edilir) haline konulmuştur.

Madde 6 — Hükûmetin teklifi aynen

Madde 7 — Hükûmetin teklifi aynen

Madde 8 — Bu madde maksadı daha sarîh ve vazîh surette ifade edecek şekilde tashih edilmiştir.

Madde 9 — Bu maddenin (B) ve (C) fıkralarındaki (belediye hudutları dahilinde bulunan) tabirleri birinci madde ile tenazur teşkil üzere tayyedilmiştir.

Madde 10 — Maddenin ilk fıkrası maksadı ipham edecek bir şekilde yazılmış ve esasen bunun tammun ettiği hüküm diğer maddelerde daha sarîh ve kat’î bir surette ifade edilmiş olduğu cihetle bu fıkra zait görülerek ona göre tadil edilmiştir.

Madde 11 — Mükelleflere tediyede daha kolaylık olmak üzere işbu maddenin ikinci fıkrasındaki (sekiz ay) müddet (on ay) a iblâğ edilmiştir.

Madde 12 — Birinci fıkrada dutluk, güllük,zeytinlik tabirleri her nasılsa konulmadığından encümenimizce ilâve edilmiş ve ikinci fıkradaki (keza) kelimesi fazla görüldüğünden tayyolunmuştur.

Madde 13 — Hususî tadilâtı ihtiva eden işbu maddede mükelleflerin talebi üzerine tadilât yapılacağı ibaresi müphem görülerek (mükelleflerden bir veya bir kaçının) tabiri ilâve edilmek suretile tavzîh edilmiştir.

İkinci fıkrada hususî tadilâtın yalnız idare heyeti kararile yapılacağı isede (belediye hududu dahilinde olan yerlerde belediye ve köylerde köy heyeti mazbataları üzerine) idare heyeti kararile yapılacağı tasrih edilmiştir.

Madde 14 — Bu maddenin son fıkrasında tadilât neticesinde fazla alındığı anlaşılan verginin reddedildiği musarrah ise de bunun mahsup edilmesinde de mükellef için suhulet olduğundan ilâveye

(ret) kelimesinden sonra veya (mahsup) tabiri ilâve edilmiştir.

Madde 15 — Bu maddenin birinci fıkrası tabir hatası olarak takdim ve tehir şeklinde yazılmış olduğundan tashih edilmiştir. İkinci fıkrasında alelilâk (yapılacak tahrirlerde) tabiri müphem görülmek evveline (bu kanunun meriyetinden sonra) tabiri ilâve edilmiş ve Hükûmetin lâyihasında eksik geçen miktarı kaydettiği halde fazla geçen miktarlar hakkında bir hüküm mevcut olmadığından fazla için dahi ahkâm konulmuş ve bunun dahi (rett veya mahsubu) temin edilmiştir.

Madde 16 — Hükûmetin teklifi veçhile aynen kabul ve matbu lâyhada yedinci satırdaki tabir hatası olan geçmiş kelimesi gecikmiş olarak tashih edilmiştir.

Madde 17 — Bu maddede arsalar üzerine bina yapıldığı takdirde arsa verginin binadan vergi alınmağa başladığı tarihten itibaren terkin edilmesi teklif edilmiştir.

Halbuki yeni yapılan binalar için üç sene muafiyet kabul edildiğinden ve bina vergisi üç sene muafiyetten sonra alınmağa başlayacağından teklifin metnine nazaran muafiyet senelerinde arsa vergisi alınmak iktiza edecektir. Bu hal, bahşedilen muafiyetle tevafuk edemeyeceğinden lâyiha (binadan vergi alınmağa başladığı) yerine (bina muafiyetinin başladığı) tabiri konularak muafiyet müddetinde mutlak olarak hiç bir vergi alınmaması temin edilmiştir.

Madde 18 — Maddenin birinci fıkrası aynen kabul edilmiştir.

İkinci fıkranın başma manaya vuzuh vermek üzere (tadilâtta) kelimesi ilâve edildiği gibi niha-yetindeki (hususî hükümlere) terkibindeki (hususî) kelimesinin lüzumsuzluğu görülerek tayyedilmiştir.

Madde 19 — Hükûmetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Muvakkat madde 1 — Bu maddenin birinci fıkrasının sonundaki (bu esasa) tabiri yerine manaya daha ziyade vuzuh vermek üzere (1331 kıymetlerine) tabiri konulmuştur.

İkinci fıkranın sonundaki (zamma) tabiri de aynı maksatla altı misle tabirile değiştirilmiştir.

Muvakkat madde 2 — Hükûmetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Muvakkat madde 3 — Maddenin birinci ve ikinci fıkraları aynen kabul edilmiştir.

Teklifin üçüncü fıkrası tamamen tayyedilerek yerine encümenimize ayrı bir fıkra konulmuş ve kanuna muvakkat maddelerin ilâvesini icap ettiren haller için bir teyit kuvveti konulmuştur. Filhalka son arazi tahrirlerinin bazı mıntakalarda haddi itidalin çok fevkinde yazılmış olması mükelleflerden bir kısmına çok ağır vergiler yüklenmiştir.

Encümenimiz bu kabil hataların tashihi için bütün kanunî yolları hazırladıktan başka her hangi bir sebeple bu muamele ikmal edilemezse mükellefin mağdur kalmamasını ciddiyetle düşünmüştür. Binaenaleyh tadil muamelesi talepname tarihinden itibaren bir sene zarfında neticelendirilmezse müteakip senede vergiden yüzde yirmi, ikinci senede ikmal edilmezse yüzde elli noksan tahakkuk ettirilmesini bu düşünce ile kabul etmiştir.

Esasen tadil neticesinde fazla alındığı anlaşılırsa ret veya mahsup noksan alınmışsa başkaca tahsili mümkün olacağından hazine ve mükellef hakkındada her hangi bir müsavatsızlık mevzu bahis değildir.

Muvakkat madde 4 — Hükûmetin teklifinde bulunmayan bu madde encümenimize ilâve edilmiştir. Kanunun muvakkat maddeleri üçüncü maddede izah edildiği veçhile son zamanlarda yapılmış tahrirlerin hatalı eihetlerinin ıslahı düşünülmektedir. Ancak bunda halkın kanunî müddeti dahilinde ve tayin edilen eşkâl tahtında müracaatı icap etmektedir. Arazi tahriri daha ziyade köylülere taallük etmekte ve ekseri köylülerimize de kanunların neşri ilânı takip edilmemektedir. Bu sebeple muvakkat madde hükümlerinin ilân varakalarile ve ihtiyar heyetleri vasıtasile tahrir gören mahallerde ilânı mecburiyeti kanuna ilâve edilmiştir.

Madde 20 — Hükûmetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Madde 21 — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Yalnız Maliye Vekili memurdur.

İşbu esbabı mucibe lâyihasına merbut lâyihai kanuniye havale mucibince İktisat Encümenine tevdi kılmdır.

Reis <i>İsmet</i>	M. M. <i>İhsan</i>	Kâtip <i>Kemal</i>	Âza <i>Konya</i> <i>Refik</i>	Âza	Âza <i>M. Nedim</i>	Âza <i>Kâmil</i>
Âza <i>Adnan</i>						

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

M. No. 32

Esas No. 1/33

10 - VI - 1931

Yüksek Reisliğe

Hükümetçe teklif ve Maliye Encümeni tarafından müzakere neticesinde bazı tadilâtlarla kabul olunarak encümenimize havale buyrulan arazi vergisi kanunu Maliye Vekili Abdülhalik Beyefendinin huzur ile tetkik ve müzakere olundu.

Kanunun heyeti umumiyesi hakkında encümenimizde tebellür eden kanaat şudur:

Kanun lâyihasında arazi vergisinin tarh ve cibayetinde şimdiye kadar istinat edilen 1302 tarihli emlâk nizamnamesile bundan evvel ve sonra neşrolunan mevzuatı toplu olarak ve tek bir kanun halinde tedvin eylemek ve günün icaplarına göre muafiyet, nisbet, emsal ve hususî tadilât gibi esasa ve tatbikat şekillerine taallük eden hususâtı ikmal ve ıslah etmek gayesi istihdaf edilmiştir.

Ancak arazi gibi verim ve geliri cevvi ve iktisadî şeraitin umumiyetle tahminlere sığmıyan tahavvülâtına tabi olan bir matrah üzerinden alınan verginin kıymet üzerinden tahakkuk ettirilip cibayet edilmesi kıymet üzerinde hususî tadilât hakkında ne kadar geniş hareket edilir ve ne kadar kolaylık temin olunursa olunsun hukukun ziyama imkân bırakmıyacak adilâne bir tarzın tesisini imkânsız bırakacaktır.

Hükümetin dahi kanun lâyihası hakkındaki esbabı mucibesinde bu eiheti bütün ehemmiyetile nazara alarak hakikî irat üzerinden vergi tahakkuk ettirmek esasını bir gaye olarak istihdaf eylediğine işaret mucibi memnuniyettir. Filhakika Hükümetin esbabı mucibesinde de izah edildiği veçhile hakikî irat üzerinden vergi tahakkuk ettirilmesi ideal bir şekli ifade ediyorsa da bunun tatbikatının müşkülâtı ve istilzam edeceği büyük fedakârlıklar bu gün ne kabili iktiham ve ne de verginin bu günkü hasılı ile mütenasiptir.

Binaenaleyh bütün mahzuflar ile beraber uzunca bir müddet için tatbikanda mecburiyet görülen kıymet üzerinden vergi alınması tarzının tatbikat şekillerinin ıslâhı ve bilhassa arazinin umumî tahririni mümkün olduğu kadar az bir zaman zarfında intaç etmek üzere amelî ve adilâne usullerin tesisi, üzerinde ehemmiyetle tevakkuf edilecek bir mevzu ve Hükümetten ihtimalle takip edilmesini bilhassa temenni edeceğimiz bir iştir.

Filhakika arazinin bu günkü kıymetleri aralarında kabili mukayese olamıyacak derecede muhtelif mikyaslara istinat etmektedir. İlk tahrir 1275 senesinde yapılmış ve arazi 1295 de kısmen bir yoklamaya tabi tutulmuştur. 1341 tarihinde aşarın ilgası üzerine 64 kazada umumî tahrir teşebbüs edilmiş ve bu tahrir 12 kazada intaç edilmiş denilecek hale gelmiştir. Buna nazaran araziden bir kısmının kıymetleri 1275 ve 1296 senelerindeki kıymetleri ve bir kısmının da ferağ ve intikâl ve diğer muamelât ile teayyün eden kıymetleri ile temsil edilmekte ve 1331 senesine kadar altın ile ifade edilmekte iken 1331 senesinden itibaren her hangi bir sebeple muamele gören veya taksitli satışlara tabi olan arazi ile

12 kazanın arazisi de umumî tahrir neticesinde o senelerin esasen yüksek olan rayiç kıymetlerine göre bu günkü nakit ile ifade edilmektedir. Vakıa kıymeti altın ile ifade edilmiş olan arazinin kıymetleri 24 mayıs 1929 tarih ve 1454 numaralı kanun ile 6,5emsalile darp olunarak bu günkü nakit farkları az çok bertaraf edilmeğe çalışılmış isede böyle uznu bir tarihî devreye ait muamelât ile kıymet rakamlarının muhtelif senelerdeki rayiçlerinin kabili mukayese olabilmesi imkânı mevcut olmadığından kıymetler üzerindeki büyük tefavütler izale edilememiştir.

Teklif olunan kanun lâyihası ile Hükümet verginin mesnedini teşkil eden kıymet üzerinde bu gün azamî derecede mevcut olan gayri müsait şerait dahilinde haksızlıkları imkân hududu dahilinde bertaraf etmeğe ve umumiyet itibarile bu hududa az çok yaklaşımağa çalışmıştır. Bu itibarla encümenimizde bu günkü zaruretlere ittiba ederek kanunun heyeti umumiyesini ilk bir esas olarak kabul etmiş ve maddelerin müzakeresine geçmiştir.

Maddeler üzerinde encümenimiz esas itibarile Maliye Encümeninin noktai nazarına iştirak etmiş ve aşağıda arzedeceğimiz bazı tadilât ve tashihâtı icra eylemiştir.

Maliye Encümeninin tadilinde birinci maddeye iratlı, iratsız arsaların tefriki ilâve edilmiş ve ikinci maddede Devlete, mülhak ve hususî bütçelerle idare olunan teşekküllere, vilâyet hususî idarelerine ve belediyelere ait olupta icar ve isticar edilmeyen ve amme hizmetlerine de terk ve tahsis olunmayan kabili zer arazi ile arsalar vergiden istisna edilmiştir. Bu istisnanın bu arazi ve arsaların ekseriya devamlı bir surette gayri kabili istifade bir halde kalmasını intaç edeceğini nazara alan encümenimiz bu hükmü iktisadî prensiplerimizle kabili telif bulamamıştır. Bu itibarla bu nevi arazi ve arsaların dahi vergiye tabi tutulması esasını kabul etmiştir. Maddenin istisnalar hakkındaki diğer ahkâmı ipka edilmiş yalnız kanunî salâhiyetlerine istinaden Hükümet tarafından tasarrufu menedilen arazi ve arsalar dahi istisnalar meyanına alınmıştır.

Üçüncü madde muvakkat muafiyetlerde yeniden tesis olunacak meyvalıkların muafiyeti altı seneden sekiz seneye çıkarılmış ve (B) fıkrasına aşılama suretile vücuda getirilecek zeytinliklerin on sene müddetle muafiyetten isifadesi ilâve edilmiştir.

Altıncı maddede müracaat tarihinden sonra gelen taksitlerle başlayarak muafiyet bahşedilmesi daha adilâne bulunmuştur.

Onuncu madde, nizamnameye girecek hükümleri ihtiva ettiği için tayyedilmiş ve on birinci maddenin birinci fıkrasında Maliye Vekâletine verilen salâhiyet mutlak görülerek maddenin ikinci fıkrası ve 12 inci maddenin ikinci fıkrasında da dördüncü maddedeki vuzuh kâfi görülerek maddenin (dördüncü maddede beyanname) ibaresinden sonraki fıkrası tayyedilerek 10 uncu ve 11 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Muhtemel her hangi bir adaletsizliğin tehdüdüne meydan vermemek üzere on üçüncü maddede her hangi bir mükellefin münferit tadil teklifinin dahi nazara alınması esası kabul olunmuş ve fakat muhik olmıyan müracaatların tevalisile hem muamelâtın işkâline hem Devletçe faidesiz masraflar ihtiyarına meydan vermemek üzere haksız müracaatlarda bulunan müracaat sahiplerine tazmin masarifi kayıtları ilâve edilmiştir. Umumî tahrir yapıldıktan sonra ahvali adiyede kıymetlerde münferiden derhal büyük tahavvüllerin hudusu mevzubahs olamıyacağından bu maddeye umumî tahririn meriyete girdiği yerlerde üç sene müddetle münferit tadilât talep edilemeyeceğine dair bir fıkra ilâve ve 12 inci madde olarak kabul edilmiştir.

15 inci maddede Maliye Encümeninin tadilinde tahrir kayıtlarına geçmemiş arazinin mektumiyet senelerine ait vergilerinin mektumiyetin tahakkuk ettiği tarihte takdir edilecek kıymet üzerinden ve müteakip beş sene zarfında müsavi taksitlerle tahsili derpiş edilmiştir. Arazi tahrirlerinin yukarıda arzedilen müşevveş vaziyeti dahilinde mektumiyeti tahakkuk eden araziden, belki de 1275 tarihine kadar varacak mütekaddem seneler için vergi aranması Encümenimizce muhik görülmemiş ve mektumat hakkında yalnız mütekaddem beş senelik vergi tahsil edilebileceği yolunda madde tadil edilerek 14 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Üzerinde bina inşasına başlanan arsalar vergisinin inşaatın başladığı seneyi takip eden malî sene bidayetinden itibaren terkini muvafık telâkki edilmiş ve bu terkin keyfiyeti inşaatın iki sene

zarfında itmamı kaydile takyit edilerek bu hususa dair olan 17 inci madde 16 ncı madde olarak tadil edilmiştir.

Bina iratları kanunundaki ahkâma atfen tadil komisyonları hakkında arazi vergisi kanununa ayrıca ahkâm dero olunmamış bulunuyordu. Tadilât taleplerini tetkik etmek üzere belediye hududu dahilinde bir veya birkaç ve köylerde de her köyde bir komisyonun gerek binalar ve gerek arazi ve arsalar hakkındaki tadilât taleplerini tetkik etmesi esası kabul olunarak bu komisyonların teşekkül ve faaliyetlerine ait hükümlerin her iki kanuna derci muvafık görülmüştür.

Arazi vergisi kanununa 17 ve 18 inci maddeler bu maksatla ilâve edilmiştir.

Muvakkat birinci ve üçüncü maddelere bir iki kayıt ilâve edilmiş ve muvakkat dördüncü maddede bu kanundan umum köylere bir nüsha gönderilmesi mecburiyeti ilâve edilmiştir.

Kanuna, tatbik tarzlarını göstermek üzere bir nizamname neşrini âmir bir maddenin dahi ilâvesi lüzumlu görülmüş ve diğer maddeler hakkındaki Maliye Encümeni tadilleri aynen veya pek cüz'î tashihlerle kabul olunmuştur.

Kanun lâyihasının encümenimizce tadilen kabul olunmuş şeklini Umumî Heyetin tasvibine arz ederiz.

Reis	Rs. V.	M. M.	Kâtip				
Gümüşane	İstanbul	Konya	Tokat	Aksaray	Ankara	Bursa	Çorum
<i>H. Fehmi</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>K. Zaim</i>	<i>Süreyya</i>			<i>Dr. Galip</i>	<i>Mustafa</i>
Elâziz	Erzurum	İsparta	Konya	Kırklareli	Kayseri	Kütahya	Niğde
<i>H. Tahsin</i>	<i>Aziz</i>	<i>Mükerrem</i>		<i>M. Nahit</i>		<i>Muhlis</i>	<i>Faik</i>
Sivas	Sivas						
	<i>M. Remzi</i>						

HÜKÜMETİN TEKİLİFİ

Arazi vergisi kanunu projesi

Verginin mevzuu

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti hududu dahilinde bulunan bilûmum arazi bu kanun mucibince tayin olunacak kıymetleri üzerinden arazi vergisine tabidir.

Belediye hudutları dahilinde olupta üzerinde bina bulunmayan ve bina mütemmimatından madut olmayan arsalarda araziden maduttur.

İstisnalar

MADDE 2 — Aşağıda yazılı arazi, vergiden müstesnadır:

A) Devlete, mülhak ve hususî bütçelerle idare edilen teşekküllere ve vilâyet hususî idarelerine ve belediyelere ait olup icar ve isticar edilmeyen arazi ve arsalar,

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Arazi vergisi kanunu

Verginin mevzuu

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti hududu dahilinde bulunan bilûmum arazi bu kanun mucibince tayin olunacak kıymetleri üzerinden arazi vergisine tabidir.

Üzerinde bina bulunmayan ve bina mütemmimatından madut olmayan arsalar da araziden maduttur.

İstisnalar

MADDE 2 — Aşağıda yazılı arazi, vergiden müstesnadır:

A - Devlete, mülhak ve hususî bütçelerle idare edilen teşekküllere ve vilâyet hususî idraelerine ve belediyelere ait olup icar ve isticar edilmeyen arazi ve arsalar.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Arazi vergisi kanunu lâiyhası

Verginin mevzuu

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti hududu dahilinde bulunan umum arazi bu kanun mucibince kıymetleri üzerinden arazi vergisine tâbidir.

Üzerinde bina bulunmayan ve bina mütemmimâtından madut olmıyan arsalar da araziden maduttur.

Etrafı çevrilmiş olsun olmasın ticaret ve san'at işlerinde kullanılmak üzere müstakillen kiralanan arsalar iratlı ve bunlardan gayrısı iratsız arsa ad-dolunur.

İstisnalar

MADDE 2 — Aşağıda yazılı arazi vergiden muaftır:

A) Devlete ve mülhak veya hususî bütçelerle idare edilen teşekküllere ve belediyelere ve umumun menfaatine hizmet eden cemiyetlere ait olup mücerret kazanç maksadile tesis edilmiş olmıyan ve icar

B) Devlete, mülhak ve hususî bütçelerle idare edilen teşekküllere, belediyelere, menafii umumiyyeye hadim cemiyetlere ait olup ziraatın ıslah ve inkişafı için vücuda getirilen nümune fidanlıkları ve meyvalıkları (kazanç maksadı olmamak şartile)

C) Devlete, mahallî idarelere ve belediyelere ait millî şoseler, yollar, caddeler, sokaklar, meydanlar, umuma mahsus meccanî parklar ve çocuk bahçeleri, pazar yerleri, köylerin şahsiyeti maneviyesine ait harman yerleri,

D) Ziraata elverişli olmadığı gibi sair suretle de istifade edilmeyen taşlık ve bataklık arazi,

E) Hususî kanunlar veya mukavelenamelerle muafiyeti kabul edilmiş veya edilecek olan arazi ve arsalar,

Muvakkat muafiyetler

MADDE 3 — Aşağıda yazılı arazi tayin olunan müddetler zarfında vergiden muafıtır:

A) Yeniden vücuda getirilecek bağlar, meyvalıklar (beş sene müddetle)

B) Yeniden vücuda getirilen zeytinlikler (on iki sene müddetle)

C) Hükûmetçe muayyen bir mntakaya iskân edilen muhacir ve aşiretlere tahsis ve teffiz edilen arazi (üç sene müddetle)

D) Hususî kanunlarına veya usullerine göre yeniden ziraata elverişli bir hale getirilen arazi (üç sene müddetle)

E) Hususî kanunlarına tevfiikan yeniden vücuda getirilen ormanlar (yirmi sene müddetle)

B - Devlete, mülhak ve hususî bütçelerle idare edilen teşekküllere, belediyelere, menafii umumiyyeye hadim cemiyetlere ait olup ziraatın ıslah ve inkişafı için vücuda getirilen nümune fidanlıkları ve meyvalıklar (kazanç maksadı olmamak şartile).

C - Devlete, mahallî idarelere ve belediyelere ait millî şoseler, yollar, caddeler, sokaklar, meydanlar, pazar yerleri, umuma mahsus meccanî parklar ve çocuk bahçeleri, köylerin şahsiyeti maneviyesine ait harman yerleri.

D - Ziraate elverişli olmadığı gibi sair suretle de istifade edilmeyen taşlık, bataklık ve fundalık arazi

E - Hususî kanunlar veya mukavelenamelerle muafiyeti kabul edilmiş veya edilecek olan arazi ve arsalar.

Muvakkat muafiyetler

MADDE 3 — Aşağıda yazılı arazi tayin olunan müddetler zarfında vergiden muafıtır:

A - Yeniden vücuda getirilecek bağlar, meyvalıklar, güllükler (altı sene müddetle)

B - yeniden vücuda getirilecek incir bahçeleri (sekiz sene müddetle) zeytinlikler (on iki sene müddetle)

C - Hükûmetçe muayyen bir mntakaya iskân edilen muhacir ve aşiretlere tahsis ve teffiz edilen arazi (üç sene müddetle)

D - Hususî kanunlarına ve usullerine göre yeniden ziraata elverişli bir hale getirilen arazi (üç sene müddetle)

E - Hususî kanunlarına tevfiikan yeniden vücuda getirilen ormanlar (yirmi sene müddetle) dutluklar (on sene müddetle)

edilmeyen ziraatin islâh ve inkişafına matuf nümune fidanlıkları, meyvalıklar, nümune tarla ve çiftlikleri, spor sahaları, umuma mahsus meccanî parklar, çocuklara mahsus bahçeler ve oynama mahalleri.

B) Devlete ve mahallî idarelere veya belediyelere ait her nevi yollar, caddeler, sokaklar, meydan ve pazar yerleri, köylerin manevî şahsiyetine ait harman yerleri.

C) Ziraate elverişli olmadığı gibi sair suretle de istifade edilmeyen taşlık, bataklık ve fundalık arazi.

D) Hususî kanunlar veya mukavelenamelerle muafiyeti kabul edilmiş veya edilecek olan arazi ve arsalar.

Kanunî salâhiyetlerini istimal ederek hükûmet tarafından tasarrufu menedilen arazi ve arsaların vergisi memnuiyetin devamı müddetince alınmaz. Memnuiyetin zeriyyat mevsimine tesadüfî halinde vergi muafiyeti o senenin tamamına şamil olur.

Muvakkat muafiyetler

MADDE 3 — Aşağıda yazılı arazi bu kanunla tayin olunan müddetler zarfında vergiden muafır:

A) Yeniden vücade getirilecek bağlar, güllükler (altı sene müddetle)

B) Yeniden vücade getirilecek meyvalıklar ve incir bahçeleri (sekiz sene müddetle)

C) Aşılama suretile vücade getirilecek zeytinlikler (on sene müddetle)

Ç) Yeniden vücade getirilecek zeytinlikler (on iki sene müddetle)

D) Hükûmetçe muayyen bir mntakaya iskân edilen muhacir ve aşiretlere tahsis ve teffiz edilen arazi (üç sene müddetle)

E) Hususî kanunlarına ve usullerine göre yeniden ziraate elverişli bir hale getirilen arazi (üç sene müddetle)

F) Hususî kanunlarına göre yeniden vücade getirilen ormanlar (yirmi sene müddetle) dutluklar (on sene müddetle)

MADDE 4 — Üçüncü maddenin A, B, D, E fıkralarında yazılı muafiyetlerden istifade için arazinin mezkûr maddede yazılı cihetlere tahsis edilmiş olduğunun alâkadar varidat idaresine, senesi içinde beyanname ile bildirilmesi meşruttur.

Muafiyetler, arazinin tayin olunan cihetlere tahsis edildiği seneyi takip eden malî seneden başlar. Senesi içinde beyanname verilmezse muafiyet beyannamenin verildiği malî seneyi takip eden seneden muteber olur. Bu takdirde beyannamenin verildiği malî senenin nihayetine kadar geçen müddetlere ait muafiyet hakkı sukut eder.

Muafiyetleri hitam bulan arazi de, muafiyetin hitamını takip eden malî seneden itibaren mükellef tutulur.

MADDE 5 — Her hangi bir köy veya kasaba veya şehir arazisinin tamamının veya muayyen bir mıntakasının mahsulâtı seylâp, dolu, yangın, muzır haşerat veya sari hastalıklar gibi fevkalâde arızalar dolayısıyla en az üçte bir derecesinde zayıata uğrarsa bu suretle zarar gördüğü idarî tahkikatla sabit olanların o seneye ait vergileri Maliye Vekilinin müsaadesile kısmen veya tamamen terkin edilebilir.

İcar edilmiş veya mahsulâtı sigortalı araziye ait vergiler için, terkin muamelesi tatbik olunmaz.

MADDE 6 — Ziraat arazisinden iken fevkalâde bir arıza neticesi olarak taş, kum, su altında kalan ve bu sebeple bir seneden fazla devam etmek üzere zeredilmeyecek bir hale geldiği idarî tahkikla sabit olan araziden, bu halde kaldığı müddetçe vergi alınmaz.

Mükellef ve teklif mahalli

MADDE 7 — Arazi vergisi, arazinin mutasarrıfına ve intifa hakkı varsa müteneffiine ve bunlar yoksa araziye mutasarrıf gibi istimal edene aittir.

Şayi hisse ile araziye mutasarrıf olanlar hisseleri nisbetinde vergi ile mükelleftirler.

Arazi vergisi, arazinin bulunduğu kaza, varidat idaresince tarholunur.

Verginin matrahı

MADDE 8 — Arazi vergisinin matrahı, arazi ve arsaların tahrir usulile ve hususî hükümlerine göre tayin edilmiş veya edilecek kıymetleridir.

MADDE 4 — Hükümetin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Her hangi bir köy veya kasaba veya şehir arazisinin tamamının veya muayyen bir mıntakasının mahsulâtı, seylâp, dolu, kuraklık, yangın muzır haşerat veya sari hastalıklar gibi fevkalâde arızalar dolayısıyla en az üçte bir derecesinde zayıata uğrarsa bu suretle zarar gördüğü idarî tahkikatla sabit olanların o seneye ait vergileri Maliye Vekâletinin müsaadesile kısmen veya tamamen terkin edilir. İcar edilmiş veya mahsulâtı sigortalı araziye ait vergiler için, terkin muamelesi tatbik olunmaz.

MADDE 6 — Aynen

MADDE 7 — Aynen

Verginin matrahı

MADDE 8 — Arazi vergisinin matrahı, arazi ve arsaların tahrir ve hususî tadil usullerile ve bu kanun hükümlerine göre tayin edilmiş veya edilecek kıymetleridir.

MADDE 4 — Üçüncü maddenin A, B, C, Ç, E, F fıkralarında yazılı muafiyetlerden istifade için arazinin mezkûr maddede yazılı eihetlere tahsis edilmiş olduğunun alâkadar varidat idaresine senesi içinde beyanname ile bildirilmesi meşruttur.

Muafiyetler, arazinin tayin olunan eihetlere tahsis edildiği seneyi takip eden malî seneden başlar. Senesi içinde beyanname verilmezse muafiyet, beyannamenin verildiği malî seneyi takip eden seneden muteber olur. Bu takdirde beyannamenin verildiği malî senenin nihayetine kadar geçen müddetlere ait muafiyet hakkı sukut eder.

Muafiyetleri hitam bulan arazi de muafiyetin hitamını takip eden malî seneden itibaren mükellef tutulur.

MADDE 5 — Her hangi bir köy veya kasaba veya şehir arazisinin tamamının veya muayyen bir mntakasının mahsulleri sel, dolu, kuraklık, yangın, muzur haşarat veya bulaşıcı hastalıklar gibi fevkalâde arızalar dolayısıyla en az üçte bir derecesinde zayıata uğrarsa bu suretle zarar gördüğü idarî tahkikatla sabit olanların o seneye ait vergileri Maliye Vekâletinin müsaadesile kısmen veya tamamen terkin edilir. İcar edilmiş veya mahsulâtı sigortalanmış araziye ait vergiler için terkin muamelesi tatbik olunmaz.

MADDE 6 — Ziraat arazisinden iken fevkalâde bir arıza neticesi olarak taş, kum veya su altında kalan ve bu suretle zeredilemeyecek bir hale geldiği idarî tahkikatla sabit olan araziden sahibinin müraعاتı tarihinden sonra gelen taksitten başlamak üzere arızanın devam ettiği müddetçe vergi alınmaz.

Mükellef ve teklif mahalli

MADDE 7 — Hükûmetin yedinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Verginin matrahı

MADDE 8 — Maliye Encümeninin sekizinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Vergisinin nisbeti

MADDE 9 — Arazi vergisi aşağıda yazılı nisbetler üzerinden almır :

A) Ziraatte istimal olunan veya ziraate elverişli bulunan arazi için kıymetlerinin binde (10) u.

B) Belediye hudutları dahilinde bulunan iratlı arsa için kıymetlerinin binde (12) si,

C) Belediye hudutları dahilinde bulunan iratsız arsalar için kıymetlerinin binde (5) i.

Verginin tahakkuku

MADDE 10 — Arazi vergisi, arazinin bu kanun mucibince tayin edilen kıymet ve nisbetleri üzerinden tahakkuk ettirilir. Tahakkukatı ihtiva eden tekâlif cetvelleri malî senenin hulûlünden en az bir ay evvel varidat idarelerinden tahsilât idarelerine verilir.

Tahsilât

MADDE 11 — Arazi vergisi iki taksitte almır. Taksit zamanları her mahallin ziraî ve iktisadî vaziyetine göre vilâyet umumî meclislerinin mütaleası alınarak Maliye Vekâletince tayin olunur.

İkinci taksit müddeti malî senenin 8 inci ayını geçemez.

Hususî tadilât

MADDE 12 — Arazi, bağ, meyvalık, fidanlık, orman haline girer; veya bu halde bulunan arazi, üzerindeki kütükler, fidanlar, ağaçlar sökülerek veya mahvolarak tarla haline gelirse mükelleflerin veya mal memurlarının talepleriyle yeniden kıymet takdir olunur. Tadilen takdir olunan kıymetler, tahavvülün vuku bulduğu seneyi takip eden malî seneden itibaren vergiye matrah ittihaz edilir.

Üçüncü maddede yazılı muafiyetlerden istifade eden arazinin kıymetleri, muafiyet müddetinin sonuncu senesinde tayin edilerek keza ertesi malî seneden muteber olur. Dördüncü maddede, beyanname verilmemesinden dolayı muafiyet senelerine ithal edilmeyen seneye veya senelere ait vergilere de, bu suretle bulunacak kıymetler matrah ittihaz olunur.

Verginin nisbeti

MADDE 9 — Arazi vergisi aşağıda yazılı nisbetler üzerinden almır :

A - Ziraatte istimal olunan veya ziraate elverişli bulunan arazi için kıymetlerinin binde (onu)

B - İratlı arsalar için kıymetlerinin binde (onu)

C - İratsız arsalar için kıymetlerinin binde (beşi)

Verginin tahakkuku

MADDE 10 — Arazi vergisinin, bu kanun mucibince yapılacak tahakkukatını ihtiva eden tekâlif cetvelleri, malî senenin hulûlünden en az bir ay evvel varidat idarelerinden tahsilât idarelerine verilir.

Tahsilât

MADDE 11 — Arazi vergisi iki taksitte almır. Taksit zamanları her mahallin ziraî ve iktisadî vaziyetine göre vilâyet umumî meclislerinin mütaleası alınarak Maliye Vekâletince tayin olunur.

İkinci taksit müddeti malî senesinin (10) uncu ayını geçemez.

Hususî tadilât

MADDE 12 — Arazi, bağ, meyvalık, fidanlık, güllük, dutluk, zeytinlik ve orman haline girer veya bu halde bulunan arazi, üzerindeki kütükler, fidanlar ve ağaçlar sökülerek veya mahvolarak tarla haline gelirse mükelleflerin veya mal memurlarının talepleriyle yeniden kıymet takdir olunur. Tadilen takdir olunan kıymetler, tahavvülün vuku bulduğu seneyi takip eden malî seneden itibaren vergiye matrah ittihaz edilir.

Üçüncü maddede yazılı muafiyetlerden istifade eden arazinin kıymetleri, muafiyet müddetinin sonuncu senesinde tayin edilerek ertesi malî seneden muteber olur. Dördüncü maddede beyanname verilmemesinden dolayı muafiyet senelerine ithal edilmeyen seneye veya senelere ait vergilere de bu suretle bulunacak kıymetler matrah ittihaz olunur.

Verginin nisbeti

MADDE 9 — Arazi vergisi aşağıda yazılı nisbetler üzerinden alınır:

A) Arazi ve iratlı arsalar için kıymetlerinin binde (onu)

B) İratsız arsalar için kıymetlerinin binde (beşi)

Tahsilât

MADDE 10 — Arazi vergisi iki taksitte alınır. Taksit zamanları her mahallin ziraî ve iktisadî vaziyetine göre vilâyet umumî meclislerinin mütealeası almarak Maliye Vekâletince tayin olunur.

Hususi tahsilât

MADDE 11 — Arazi, bağ, meyvalık, fidanlık, güllük, dutluk, zeytinlik ve orman haline girer veya bu halde bulunan arazi, üzerindeki kütükler, fidanlar ve ağaçlar sökülerek veya mahyolarak tarla haline gelirse mükelleflerin veya mal memurlarının talepleri ile bu araziye yeniden kıymet takdir olunur. Tadiller takdir olunan kıymetler tahavvülün vuku bulduğu seneyi takip eden mali seneden itibaren vergiye matrah ittihaz edilir.

Üçüncü maddede yazılı muafiyetlerden istifade eden arazinin kıymetleri, muafiyet müddetinin sonuncu senesinde tayin edilerek ertesi mali seneden muteber olur.

MADDE 13 — Bir şehir veya kasaba veya köyün tamamındaki arazi veya arsaların veyahut bir mntaka veya mevkide bulunan arazinin, veya bir mahalle veya meydan veya sokaktaki arsaların umumiyetle kıymetleri en az iki sene devam edeceği tahmin olunan her hangi bir sebeple yüzde yirmi derecesinde artar veya eksilirse mükelleflerin veya mal memurlarının talepleri üzerine hususî tadilât yapılır.

Hususî tadilât, mntaka, mevki, mahalle, sokak ve meydanlardaki arazi ve arsalar için idare heyetleri kararile ve bunların haricindeki mahaller için idare heyetinin kararı ve Maliye Vekâletinin mezuniyetile yapılır.

MADDE 14 — 13 üncü madde mucibince tadilen tesbit olunan kıymetler, tadilât taleplerinin müsadif olduğu seneyi takip eden malî seneden muteberdir. Tadilât muamelâtı, tadilât taleplerinin vuku bulunduğu sene içinde neticelendirilmemiş bulunursa, mukayyet kıymetler üzerinden verginin istifasına devam olunur. Bu takdirde vergi, muaddel kıymetlere göre, fazla alınmış ise sahiplerine ret ve noksan alınmış ise başkaca tahsil olunur.

MADDE 15 — Tahrir kayıtlarına geçmemiş arazinin mektumiyet senelerine ait vergileri, mektumiyetin anlaşıldığı tarihte, takdir edilecek kıymetlerine göre hesap ve müteakip beş sene için de o senelere ait vergi miktarına ilâve edilerek müsavi taksitlerle tahsil olunur.

Tahrir kayıtlarına eksik geçmiş olan araziye ait kıymetler, kayıtlı kısmının umumî kıymetinden beher dönüme isabet eden miktara göre tayin ve vergileri yukarıdaki fıkra mucibince tahsil edilir.

MADDE 13 — Bir şehir veya kasaba veya köyün tamamındaki arazi veya arsaların veyahut bir mntaka veya mevkide bulunan arazinin veya bir mahalle veya meydan veya sokaktaki arsaların umumiyetle kıymetleri en az iki sene devam edeceği tahmin olunan her hangi bir sebeple yüzde yirmi derecesinde artar veya eksilirse mükelleflerden bir veya bir kaçının veya mal memurlarının talepleri üzerine hususî tadilât yapılır.

Hususî tadilât, mntaka, mevki, mahalle, sokak ve meydanlardaki arazi ve arsalar için belediye hududu dahilinde olan yerlerde belediye ve köylerde köy heyeti mazbataları üzerine idare heyeti kararile ve bunları haricindeki mahaller için evvelki fıkradaki mazbatalara istinaden idare heyetinin kararı ve Maliye Vekâletinin mezuniyetile yapılır.

MADDE 14 — 13 üncü madde mucibince tadilen tesbit olunan kıymetler, tadilât taleplerinin müsadif olduğu seneyi takip eden malî seneden muteberdir. Tadilât muamelâtı, tadilât, taleplerinin vuku bulunduğu sene içinde neticelendirilmemiş bulunursa mukayyet kıymetler üzerinden verginin istifasına devam olunur. Bu takdirde vergi muaddel kıymetlere göre fazla alınmış ise sahiplerine ret veya mahsup ve noksan alınmış ise başkaca tahsil olunur.

MADDE 15 — Tahrir kayıtlarına geçmemiş arazinin mektumiyet senelerine ait vergileri, mektumiyetin anlaşıldığı tarihte takdir edilecek kıymetlerine göre hesap ve müteakip beş sene içinde o senelere ait vergi miktarına ilâve edilerek müsavi taksitlerle tahsil olunur.

Bu kanunun meriyetinden sonra yapılacak tahrirlerde kayıtlarına miktarı eksik veya fazla geçmiş olan araziye ait kıymetler, kayıtlı kısmının umumî kıymetinden beher dönüme isabet eden miktara göre hesap edilerek vergi noksanı yukarıdaki fıkra mucibince tahsil olunur. Fazlası mükellefin müracaat ettiği malî sene iptidasından itiba-

MADDE 12 — Bir şehir veya kasaba veya köyün tamamındaki arazi veya arsaların veyahut bir mntaka veya mevkide bulunan arazinin veya bir mahalle veya meydan veya sokaktaki arsaların umumiyetle kıymetleri her hangi bir sebeple yüzde yirmi nisbetinde artar veya eksilirse mükelleflerden bir veya bir kaçının veya mal memurlarının talpeleri üzerine tadilât yapılır.

Tadilât, mntaka, mevki, mahalle, sokak ve meydanlardaki arazi ve arsalar için belediye hududu dahilinde olan yerlerde belediye ve köylerde köy heyeti mazbataları üzerine idare heyeti kararile ve bunların haricindeki mahaller için evvelki fıkradaki mazbatalara istinaden idare heyetinin kararı ve Maliye Vekâletinin mezuniyetile yapılır.

Bununla beraber her hangi bir mükellefin kendi arazi ve arsası için vaki olacak tadil talepleri nazarı itibare alınır. Ancak vaki talebin muhik olmadığı nihaî kararlar tahakkuk ettiği takdirde tadil heyetinin masarifi müracaat sahibine tazmin ettirilir.

Bu kanunun neşrinden sonra yapılacak umumî tahrir neticelerinin meriyete girdiği yerlerde meriyet tarihinden itibaren üç sene geçmedikçe münferit tadilât talep edilemez.

MADDE 13 — 11 ve 12 inci maddeler mucibince tadilen tesbit olunan kıymetler, tadil taleplerinin müsadif olduğu seneyi takip eden malî seneden müteberdir. Tadil muameleleri, tadil taleplerinin vuku bulunduğu sene içinde neticelendirilmemiş bulunursa mukayyet kıymetler üzerinden verginin istifasına devam olunur. Bu takdirde vergi tadilen tesbit olunan kıymetlere göre fazla alınmış ise fazla farkı ret veya mahsup ve noksan alınmış ise noksan farkı ayrıca tahsil olunur.

MADDE 14 — Tahrir kayıtlarına geçmeyip mektum kalmış olan arazi için yalnız, mektumiyetin tahakkuk ettiği seneden evvelki, beş sene için vergi aranabilir. Bu senelere ait vergiler de, mektumiyetin tahakkuk ettiği tarihte takdir edilecek kıymet üzerinden hesap edilir ve müteakip beş sene içinde bu senelere ait vergi miktarlarına ilâve edilerek müsavi taksitlerle tahsil olunur.

Bu kanunun meriyetinden sonra yapılacak tahrirlerde kayıtlarına miktarı eksik veya fazla geçmiş olan araziye ait kıymetler, kayıtlı kısmının umumî kıymetinden beher dönüme isabet eden miktara göre hesap edilerek vergi noksanı yukarıdaki fıkra mucibince tahsil olunur. Fazlası mükellefin mürâ-

ren tenzil ve fazla tahsil edilen vergi ret veya mahsup olunur.

MADDE 16 — İratsız arsanın, üzerine bina yapılmaksızın ticaret ve san'atte istimalde tahsisi suretile iratlı arsa halini alması veyahut iratlı arsanın bu suretle istimalden sakıt olması, kıymetlerde tadilâtı mucip olmayıp yalnız tarzı istimaldeki tebeddüle göre nisbetin değişmesini istilzam eder.

İratsız arsanın iratlı arsaya tebdili halinde, tebeddülün vuku bulduğu tarihten itibaren iki ay içinde beyanname ile mahallinin vergi idaresine ihbar edilmesi mecburidir. Yeni tarzı istimalde ait vergi nisbeti, bu tebeddülü takip eden mali seneden muteberdir. Şayet tebeddül, ihbar edilmemiş veya ihbar gecikmiş ise ihbarın vuku bulduğu veyahut tebeddülün anlaşıldığı tarihe kadar geçen senelerin vergilerine yüzde on zam edilir.

İratlı arsalarm, iratsız arsaya tahvili halinde yeni vaziyete ait vergi nisbeti, mükellefin varidat idaresine tahrirî müracaatının vukuunu takip eden seneden itibaren tatbik olunur.

MADDE 17 — Arsalar üzerine bina yapıldığı takdirde arsaya ait vergi, bina iratları vergisi kanunu mucibince binadan vergi alınmağa başlandığı tarihten itibaren terkin edilir.

MADDE 18 — Tadilât muameleleri, bina iratları vergisi kanununun 27 - 33 üncü maddelerinde yazılı komisyonlar tarafından ve o maddelerde münderic hükümlere göre yapılır. Kıymetler umumî tahrirde matrahların tayini için mevzu hususî hükümlere göre takdir edilir.

MADDE 16 — Aynen

MADDE 17 — Arsalar üzerine bina yapıldığı takdirde arsaya ait vergi bina iratları vergisi kanunu mucibince bina muafiyetinin başladığı tarihten itibaren terkin edilir.

MADDE 18 — Tadilât muameleleri bina iratları vergisi kanununun 27, 33 üncü maddelerinde yazıldığı komisyonlar tarafından ve o maddelerde münderic hükümlere göre yapılır. Tadilâta kıymetler, umumî tahrirde matrahların tayini için mevzu hükümlere göre takdir edilir.

caat ettiği malî sene iptidasından itibaren tenzil ve fazla tahsil edilmiş olan vergi ret veya mahsup olunur.

MADDE 15 — İratsız arsanın üzerine bina yapılmaksızın ticaret ve san'atta istimal tahsis suretile iratlı arsa halini alması veyahut iratlı arsanın iratlı olarak istimalden sakıt olması, istimal tarzındaki tebeddüle göre nisbetin değişmesini istilzam eder. İratsız arsanın iratlı arsaya tebdili halinde, tebeddülün vuku bulduğu tarihten itibaren iki ay içinde beyanname ile mahallinin vergi idaresine ihbar edilmesi mecburidir. yeni istimal tarzına ait vergi nisbeti, bu tebeddülü takip eden malî seneden muteberdir. Şayet tebeddül, ihbar edilmemiş veya ihbar geçikmiş ise tebeddülün tahakkuk eden vuku tarihinden ihbar tarihine kadar geçmiş olan senelerin vergileri yüzde on fazlasile tahsil olunur.

İratlı arsanın iratsız arsaya tahvili halinde yeni vaziyete ait vergi nisbeti, mükellefin varidat idaresine tahriri müracaatının vukuunu takip eden seneden itibaren tatbik olunur.

MADDE 16 — Arsalar üzerine bina yapıldığı takdirde arsaya ait vergi inşaatın başladığı seneyi takip eden seneden itibaren terkin olunur. Ancak bina iki sene zarfında ikmal edilemezse üçüncü seneden itibaren arsa vergisinin alınmasına devam olunur.

MADDE 17 — Tadilat talepleri, salâhiyettar mercilerin mezuhiyetine iktiran eylediği takdirde, aşağıda yazılır tadilat komisyonlarıyla umumi tahrir için mevzu kaidelere tevfikân tetkik olunur. Ancak ferdi taleplerin tetkiki salâhiyettar mercilerin mezuhiyeti kaydına tabi değildir.

Bu komisyonlar belediye hududu dahilinde bulunan arazi ve arsalar için mahallin en büyük mal memuru tarafından varidat tahakkuk memuru unvanını haiz olmıyan diğer varidat memurları arasından intihap edilecek bir memurun riyasetinde, biri belediye meclisince, diğer ikisi arazi veya arsanın bulunduğu mahalle ihtiyar heyetince müntahap dört kişiden mürekkeptir.

Köylerde yapılacak tadilatta, tadilat komisyonları köyün tabi bulunduğu merkezin en büyük mal memuru tarafından ikinci fıkradaki şerait dairesinde intihap edilecek memurun riyasetinde köyün ihtiyar heyeti tarafından köy halkından müntahap iki âza ile beraber üç kişiden mürekkeptir.

MADDE 19 — 24 temmuz 1302 tarihli emlak vergisi nizamnamesile ona müteferri hükümlerden bu kanuna muhalif olanlar ile 17 şubat 1341 tarihli ve 535 numaralı kanunun 5, 6, 7, 8, 9 uncu ve 18 mayıs 1928 tarihli ve 1454 numaralı kanunun 6 nci maddeleri ve 10 mart 1926 tarihli ve 779 numaralı kanun mülğadır.

Muvakkat hükümler

MADDE 1 — 1340 senesinden itibaren arazinin umumî tahrirleri iera edilmemiş olan yerlerde, yeniden umumî tahrir yapılmıya kadar arazi vergilerine 1331 senesinde mukayyet kıymetlerin 6 misli matrah ittihaz edilir. 1331 senesinden sonraki senelerde ferağ, ipotek gibi sebeplerle artırılmış olan arazi kıymetleri de, bu esasa irca edilir.

1331 senesinde mukayyet kıymeti bulunmıyan veya 1331 senesinde tarla olarak kayıtlı iken bağ, meyvalık, fidanlık veya orman haline gelmek gibi bir sebeple hal ve heyeti tebeddül eden veyahut bunlardan kütük ve ağaçları her hangi bir sebeple sökülerek veya mahvolarak tarla halini almış bulunan araziye, 1331 şenesinden sonraki senelerde tadilen takdir edilmiş olan kıymetler zamma tabi olmaksızın aynen vergiye matrah ittihaz edilir.

MADDE 2 — 26 haziran 1326 tarihli müsakkafat vergisi kanunu mucibince müsakkafatın tahrirleri yapılmış olan yerlerde, iratlı arsaların ver-

MADDE 19 — Aynen

Muvakkat hükümler

MADDE 1 — 1340 senesinden itibaren arazinin umumî tahrirleri iera edilmemiş olan yerlerde, yeniden umumî tahrir yapılmıya kadar arazi vergilerine 1331senesinde mukayyet kıymetlerin altı misli matrah ittihaz edilir. 1331 senesinden sonraki senelerde ferağ, ipotek gibi sebeplerle arttırılmış olan arazi kıymetleri de 1331 kıymetlerine irca edilir.

1331 senesinde mukayyet kıymeti bulunmıyan veya 1331 senesinde tarla olarak kayitli iken bağ, meyvalık fidanlık veya orman haline gelmek gibi bir sebeple hal ve heyeti tebeddül eden veyahut bunlardan kütük ve ağaçları her hangi bir sebeple sökülerek veya mahvolarak tarla halini almış bulunan araziye, 1331 senesinden sonraki senelerde tadilen takdir edilmiş olan kıymetler altı misle tabi olmaksızın aynen vergiye matrah ittihaz edilir.

MADDE 2 — Aynen

İcap eden yerlerde müteaddit komisyonlar teşkil edilir.

MADDE 18 — Tadilat komisyonları, komisyona verilen tadilat taleplerini, verildiği tarihten itibaren iki ay zarfında neticelendirirler.

Kararlar varidat tahakkuk memuruna imza mukabilinde verilir. Bu kararlar ihbarname ile alâkadarlara tebliğ olunur. İhbarname tahmin edilen kıymeti, vergi nisbet ve miktarını ihtiva eder.

Tadil komisyonlarının kararları mükellefler ve varidat idareleri tarafından tebliğ tarihinden itibaren bir ay zarfında temyiz edilebilir.

Tevdi edilen evrak üzerindeki tetkikatını ve muameleyi yukardaki müddet zarfında intaç etmiyen komisyonların reis ve âzaları hakkında ceza kanununun mahsus maddelerine tevfikân ihmal ve terahi maddesinden takibat yapılır.

MADDE 19 — 24 temmuz 1302 tarihli emlak vergisi nizamnamesi ile ana müteferri hükümlerden, arazinin tahririne ve kıymetlerin sureti takdirine ait olanlar hariç olmak üzere, bu kanuna muhalif bileümle hükümler mülğadır.

Muvakkat hükümler

Muvakkat madde 1 — 1340 senesinden itibaren arazinin umumî tahrirleri icra edilmemiş olan yerlerde, yeniden umumî tahrir yapılmıya kadar arazi vergilerine 1331 senesinde mukayyet kıymetlerin altı misli matrah ittihaz edilir. 1331 senesinden sonraki senelerde ferağ, ipotek ve vadeli satışlar gibi sebeplerle artırılmış olan arazi kıymetleri de 1331 kıymetlerine irca edilir.

1331 senesinde mukayyet kıymeti bulunmayan veya 1331 senesinde tarla olarak kayıtlı iken bağ, meyvalık, fidanlık veya orman haline gelmek gibi bir sebeple hal ve heyeti tebeddül eden ve yahut bunlardan kütük ve ağaçları her hangi bir sebeple sökülerek veya mahvolarak tarla halini almış bulunan araziye 1331 senesinden sonraki senelerde tadilen takdir edilmiş ve edilecek olan kıymetler altı misle tabi olmaksızın aynen vergiye matrah ittihaz edilir.

Muvakkat madde 2 — 26 haziran 1326 tarihli müsakkafat vergisi kanunu mucibince müsakkafatın tahrirleri yapılmış olan yerlerde, iratlı arsa-

gilerine elyevm matrah ittihaz edilmekte olan gayri safi varidatlarının on misli, bu kanun mucibince vergiye tabi tutulacak matrah addolunur.

MADDE 3 — 1340 senesile onu takip eden senelerde arazisinin umumî tahriri icra kılınmış olan cüzütlarda, arazinin mukayyet kıymetlerinin en az yüzde yirmi nisbetinde fazlalığı iddiasile, sahiplerinin bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren iki sene içinde vaki olacak tadilât talepleri nazarı dikkate alınır. Bu baptaki talepler 18 inci maddede mevzubahs tadilât komisyonları tarafından tetkik ve yüzde 20 ve ondan ziyade fazlalık olduğu anlaşılan arazi kıymetleri yeniden takdir olunur. Bu suretle takdir olunacak kıymetler hakkında 14 üncü madde mucibince muamele ifa olunur.

MADDE 20 — Bu kanun 1931 malî senesine ait vergilere de şamil olmak üzere 1 haziran 1931 tarihinden muteberdir.

MADDE 21 — Bu kanunun icrasına Dahiliye, Maliye, İktisat Vekilleri memurdur.

7 - II - 1931

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İsmet</i>	<i>Yusuf Kemal</i>	<i>Zekâi</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. Rüştü</i>	<i>M. Abdülhalik</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Esat</i>	<i>Hilmi</i>	<i>Mustafa Şeref</i>
S. İ. M. V.		
<i>Dr. Refik</i>		

MADDE 3 — 1340 senesile onu takip eden senelerde arazisinin umumî tahriri icra kılınmış olan cüzütlarda, arazinin mukayyet kıymetlerinin en az yüzde yirmi nisbetinde fazlalığı iddiasile, sahiplerinin bu kanun meriyete girdiği tarihten itibaren iki sene içinde vaki olacak tadilât talepleri nazarı dikkate alınır.

Bu baptaki talepler 18 inci maddede mevzubahs tadilât komisyonları tarafından mahallinde tetkik ve yüzde yirmi ve ondan ziyade fazlalık olduğu anlaşılan arazi kıymetleri yeniden takdir olunur.

Ancak tadil muamelesi, talepname tarihinden itibaren bir sene zarfında neticelendirilmezse müteakip senede vergi yüzde yirmi, ikinci sene zarfında neticelendirilmezse müteakip senelerde yüzde elli noksanile tahakkuk ettirilir. Ve tadil neticesinde vergi fazla alınmış ise ret veya mahsup noksan alınmış ise başkaca tahsil olunur.

MADDE 4 — İşbu kanunun neşri ilânını, müteakip iki ay zarfında umumî tahrire göre şehir, kasaba, nahiye ve köylerde muvakkat üçüncü madde hükümlerinin bütün arazi sahiplerine ihtiyar heyetleri ve ilân varakaları ile bildirilmesi temin ve bu vazifenin tamâmen ifa edildiğine dair ihtiyar heyetleri mazbataları mahallî idare heyetlerince tasdik olunarak varidat dairelerine tevdi olunur.

MADDE 20 — Aynen

MADDE 21 — Bu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

ların vergilerine eylevm matrah ittihaz edilmekte olan gayri safi varidatlarının on misli, bu kanun mucibinue vergiye tabi tutulacak matrah addolunur.

Muvakkat madde 3 — 1340 senesile onu takip eden senelerde arazisinin umumî tahriri iera kılınmış olan cüzü tamlarda mukayyet kıymetlerinin en az yüzde yirmi nisbetinde fazlalığı iddiasile sahiplerinin bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren iki sene içinde vakı olacak tadil talepleri nazarı dikkate alınır.

Bu bapdaki talepler 17 inci maddede mevzubahs tadilat komisyonları tarafından mahallinde tetikk ve yüzde yirmi ve daha ziyade fazlalık olduğu anlaşılan arazinin kıymetleri yeniden takdir olunur.

Ancak mükellef tarafından talep olunan tadil muamelesi talepname tarihinden itibaren bir sene zarfında neticelendirilmezse müteakip senede vergi yüzde yirmi, ikinci sene zarfında neticelendirilmezse müteakip senelerde yüzde elli noksanile tahakkuk ettirilir. Tadil neticesinde verginin fazla alındığı tahakkuk ederse fazlası mahsup suretile ret, noksan alındığı tahakkuk ederse noksan farkı ayrıca tahsil olunur.

Muvakkat madde 4 — İşbu kanunun neşir ve ilânını müteakip iki ay zarfında umumî tahrir gören şehir, kasaba, nahiye ve köylerde muvakkat üçüncü madde hükümlerinin bütün arazi sahiplerine ihtiyar heyetleri ve ilân varakaları vasıtasile bildirilmesi temin olunur.

Umum köylere bu kanundan birer nüsha verilmesi mecburidir.

MADDE 20 — Bu kanunun tatbik tarzları bir nizamname ile tesbit olunur.

MADDE 21 — Bu kanun 1931 malî senesine ait vergilere de şamil olmak üzere 1 haziran 1931 tarihinden muteberdir.

MADDE 22 — Bu kanunun ierasına Maliye ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

